

קונטרס

נשכח

כללי דקדוק הנוגעים לקריאה בכלל
וקריאת התורה בפרט

אהלי מנחם, ברוקלין

עֶשֶׂר הַתְּנוּעוֹת

תנועות קטנות (תולדות)	תנועות גדולות (אבות)
פֶּתַח שָׁבַת	קָמִיץ בָּרוּךְ
סְגוּל כְּתוּר	צִירָה בֵּין
קָמִיץ קָטָן כָּל (כָּל=ל)	חֻלָּם בו
חִירָק מִן	חִירָק גָּדוֹל כִּי
קָבוּץ כָּלֵם	שׁוּרָק וְכֵא

הלכות שב"א נע ושב"א נח

את האות השבאי"ת מופיע בב' אופנים:

(א) שב"א נע:

היינו, ששומעים את השב"א. כמו בְּכָל.

(ב) שב"א נח:

היינו, שלא שומעים את השב"א. כמו לֶךְ.

גם באמצע התיבות, ישנן אותיות עם שב"א נע, וישנן אותיות עם שב"א נח. וצריכים לדעת אם היא שב"א נע או נח. לפעמים זה מורה על פירוש התיבה.

לדוגמא, ב' מילים אלו: נִיָּרְאוּ נִירְאוּ.

נִיָּרְאוּ, (עם שני יו"דין) משרש "יָרָא", מנוקדת בשב"א נע. ופירושו: און זיי האבן מורא געהאט.

נִירְאוּ, (עם יו"ד אחד) משרש "רָאָה" מנוקדת בשב"א נח. ופירושו: און זיי האבן געזען.

הרי מובן איך שצריכים לדייק בזה, לקרוא את האות השבאית בראוי,

אם נע או נח.

והנה, איך ניתן לנו לדעת האם שב"א המופיע בתיבה היא שב"א נע או שב"א

נח?

הנה, בסידור תהלת ה', כאשר אות מנוקדת בשב"א נע, אז מופיע כוכב * על

גבה.

אבל בחומש, אין כוכבים כאלו, אם כן, איך יודעים מתי היא שב"א נע ומתי היא

שב"א נח?

התשובה לזה פשוטה, ישנם שבעה כללים, שעל פיהם יכולים לברר מתי היא

שבא נע ומתי היא שב"א נח.

סימנים: א' ב' ג' ד' ה' ו'. ואלו הם:

$$N = \text{ראשון}.$$

כל שב"א שבראש התיבה. כמו **בְּכָל**.

(ב) $b = \text{שני}$.

שני שב"אים, זה אחר זה, שב"א השני היא שב"א נע. כמו נִפְּשָׁךְ.

(ג) $\mathbf{g} = \mathbf{g}^{\text{דולה}}$.

שב"א הבאה אחרי אחת מחמש תנועות הגדולות (קמ"ץ, ציר"ה, חול"ם,

חיר"ק-גדול ושורק). כמו: ה'שמרו.

(ד) ד = דגושה.

שב"א הבאה באות הדגושה. כמו: פִּבְרוֹ.

(ה) $h = \text{הדומות}$.

אותיות דומות. אם האות הראשונה נקודה שבה. כמו: זממה. (ואם היא

באות השני', אז משתמשים בשאר הכללים).

(ו) $\gamma = 1$ (צורת) מתג. ו

שבא הבאה אחרי מתג. כמו: שִׁמְעוּ.

(הערה: ב' השרשים "קנה" ו"קנה", הנה, בלשון עתיד, כמו תורה, תורה, ודחם, ברוח, הנה, השב"א תמיד נה, אפילו לאחר מכן).

(ז) שבא הבאה לפני אחת משש האותיות בג"ד כפ"ת הרפויות. כמו: יִשְׁבּוּ,

הָרָגוּ, תוֹלְדוֹת, לְבַבְכֶּם, בְּנִפְל, בְּסִתָּה.

טעמי המקרא

(מלכים משרתים)

פִּשְׁטָא מִנָּח זֶרְקָא מִנָּח סְנוּל,

מִנָּח | מִנָּח רְבִיעִי,

מִהֶפֶךְ פִּשְׁטָא זֶרְקָא קִמֹן, זֶרְקָא קִמֹן, זֶרְקָא-גִדּוּל,

מִרְכָּא טַפְחָא מִנָּח אֶתְנַחְתָּא, טַפְחָא מִנָּח

אֶתְנַחְתָּא, מִרְכָּא טַפְחָא סוּף-פֶּסוּק:

פִּזֹר תְּלִישָׁא-קִמְנָה תְּלִישָׁא-גִדּוּלָה,

קִדְמָא וְאַזְלָא אֶזְלָא-גִרֶשׁ גִּרְשִׁים,

דִּרְנָא תְּבִיר, מִרְכָּא תְּבִיר, תְּבִיר, יְתִיב זֶרְקָא קִמֹן,

טַפְחָא סוּף-פֶּסוּק:

א.ס.

מ

שְׁלֵשֶׁת מִרְכָּא-בְּפוּלָה קַרְנֵי-פָּרָה יֶרַח-בֶּן-יוֹמוֹ